

SMJERNICE ZA RAZVOJ JAVNIH POLITIKA – DRUŠTVENO PODUZETNIŠTVO I MLADI

Smjernice na 8 tema za javne politike

- Zakonodavni okvir DP
- DP i obrazovanje
- **DP i mladi**
- DP, ranjive skupine i socijalne usluge
- DP u poljoprivredi
- Komunikacijski kanali DP i JP, instituti potpore
- Porezna politika i DP
- Državna imovina u funkciji DP

Temelj za izradu dokumenta

- Prethodna istraživanja provedena u okviru projekta (analiza dokumentacije, anketno istraživanje i fokus grupe)
- Studija „Društveno odgovorno učenje i društveno poduzetništvo”
- 4 znanstvena rada
 - javne politike i DP
 - strategija DP - gdje smo?
 - branitelji i DP
 - društveno korisno učenje i DP
- Pripremljen i prihvaćen za objavljivanje znanstveni rad „Impact of Service Learning on Social Entrepreneurship and Youth Employment In Croatia“ - izrađen u okviru projekta (objavljivanje se očekuje cca. u svibnju u časopisu „Interdisciplinary Description of Complex Systems” koji se referira u WoS)

Struktura dokumenta

- Uvod
- Mladi i društveno poduzetništvo - pregled važnosti teme mladih za društveno poduzetništvo
- Smjernice za razvoj javnih politika u području DP i mladih

DP u Europi

- Razvoj u posljednjih nekoliko desetljeća, razne inicijative
- Akcijski plan socijalne ekonomije (European Commission, 2021) - orijentiran na stvaranje uvjeta i otvaranje mogućnosti te šire priznanje društvene ekonomije i društvenog poduzetništva

DP u Hrvatskoj

- DP relativno novi koncept, a počelo se razvijati prije cca. 15–20 godina, uglavnom preko stranih organizacija
- Strategija razvoja društvenog poduzetništva 2015.-2020.
- Jasni podaci o stanju DP u HR - još uvijek nisu dostupni
- Nedostatak vidljivosti i prepoznatljivosti DP u HR
- Niska razina aktivnosti donositelja odluka da se takva aktivnost provede

Društvena poduzeća u Hrvatskoj, 2018

Tip poduzeća	2018
Udruge	346
Socijalne zadruge	25
Braniteljske socijalne zadruge	35
Zadruge koje slijede društvene ciljeve	33
Privatne zaklade	5
Tvrtke osnovane od strane udruga	50
Druge neprofitne tvrtke	10
Ustanove	15
Skloništa	7
UKUPNO	526

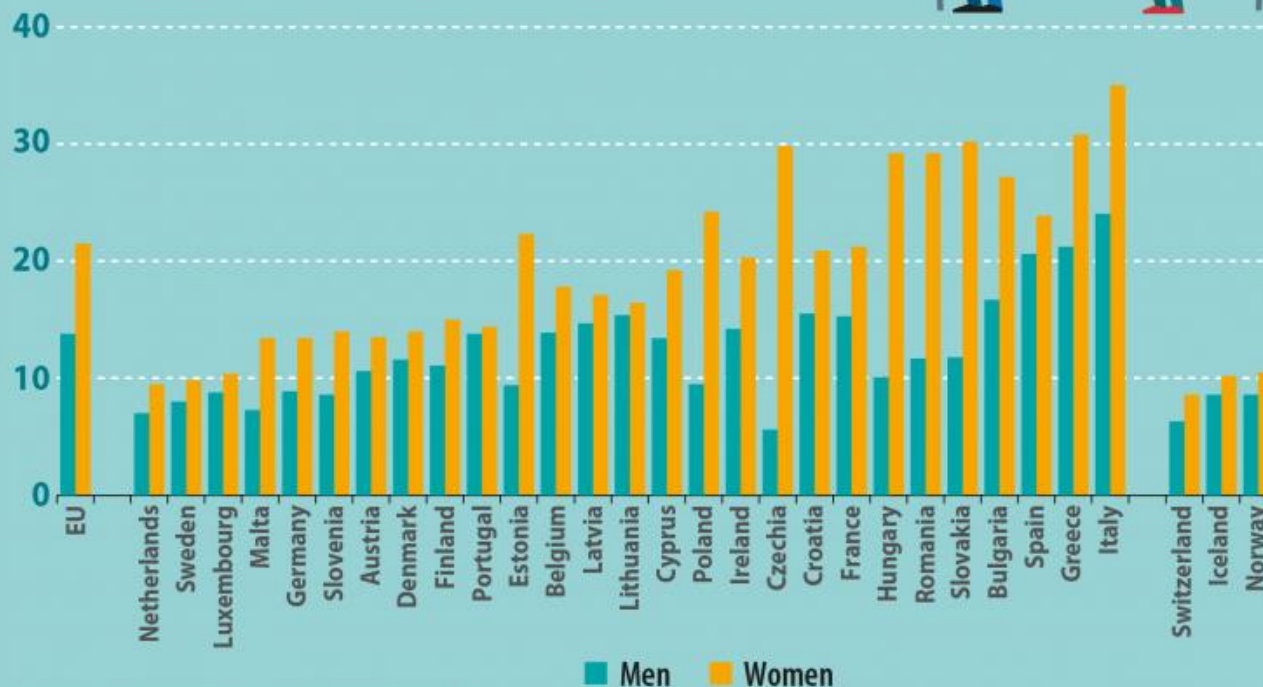
Problematika vezana uz mlade

- Visoka stopa nezaposlenosti mladih - 27% (ili 33.090 osoba) ukupne registrirane nezaposlenosti (123.445) (*Statistika tržišta rada*)
- Posebno ranjiva tzv. NEET populacija (ni u zapošljavanju ni u obrazovanju i osposobljavanju), a stopa nezaposlenosti u HR od 2011. dosljedno iznad prosjeka EU-a (*NEET rates*)
- Opći problem nebrige društva i politike o mladima u Hrvatskoj

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
European Union - 27 countries	16.8	17.3	17.5	17.0	16.6	16.0	15.1	14.4	14.0	15.0
European Union - 28 countries	16.6	17.1	17.2	16.6	16.1	15.6	14.7	14.1	13.6	14.0
European Union - 15 countries	16.1	16.6	16.7	16.1	15.7	15.2	14.5	13.9	13.4	14.0
Euro area - 19 countries (from 2011)	16.7	17.3	17.5	17.1	16.6	16.1	15.3	14.6	14.1	15.2
Belgium	14.5 ^(b)	15.1	15.6	14.8	15.5	14.2	13.7 ^(b)	13.0	12.8	13.4
Bulgaria	25.6	25.4	26.1	24.7	23.0	22.8	19.5	19.1	17.5	19.2
Czechia	15.0 ^(b)	15.8	15.6 ^(b)	15.0	14.9	13.6	12.4	12.5	13.2	14.3
Denmark	9.1	9.3	8.9	8.9	9.1	9.2 ^(b)	10.5 ^(b)	10.2	10.0	10.8
Germany (until 1990 former GDR)	11.3 ^(b)	10.9	10.4	10.4	10.2	10.5	10.0	9.6	9.3	9.9 ^(bp)
Estonia	16.6	16.5	15.3	15.2	13.3	14.9	12.6	12.6	11.6	13.2
Ireland	23.1	22.4	20.0	18.4	17.1	15.6	13.9 ^(b)	12.7	12.6	15.2
Greece	25.0	29.1	30.8	29.5	27.1	25.6	24.2	22.3	20.7	21.3
Spain	21.7	23.6	24.0	22.4 ^(b)	20.9	19.5	17.9	16.7	16.0	18.8
France	15.6	16.1	14.7 ^(b)	15.1 ^(b)	15.7	15.6	15.0	14.5	14.0	15.1
Croatia	20.4	21.7	23.2	22.2	21.1	20.6	18.9	16.2	15.0	16.1
Italy	23.7	24.8	27.2	27.4	26.9	26.0	25.5	24.8	23.8	25.1
Cyprus	15.0	17.4	20.3	19.5	18.7	18.8	18.0	15.4	14.6	15.1
Latvia	20.2	18.2	16.3	16.6	14.7	14.4	13.8	12.7	12.0	12.9

Young adults (aged 20–34) neither in employment nor in education and training, by sex, 2020

(%)

Note: ranked on the average share for men and women (aged 20–34).

ec.europa.eu/eurostat

Istraživanje - učinak DKU na DP i zapošljavanje u HR

- Broj mladih koji su zaposleni u društvenim poduzećima - nije poznat - ovisno i o istraživanju samog broja DP u HR
- 291 ispitanik
- broj mladih zaposlenih u (društvenim) poduzećima varira između 5-7 (40,89%) i 3-5 mladih (27,84%)
- uglavnom se zapošljavaju putem Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (92.78%)
- različita ograničenja u radu HZZ-a i njegovoj suradnji s različitim dionicima - učinkovitiji put zapošljavanja mladih u društvenim poduzećima mogao bi biti izravno povezivanje poduzetnika s fakultetima koji nude obrazovanje metodama DKU
- ta veza još uvijek nije dovoljno čvrsta
- 1/3 ispitanika ukazuje da zaposlenici u DP nemaju dovoljno znanja o samom pojmu društvenog poduzetništva
- samozapošljavanje mladih – rijetko - prevelika ili nejasna birokracija za pokretanje poduzetničkih aktivnosti i nedostatak financijskih sredstava

Potrebe

- opća povoljna klima kao ključni poticaj za poticanje zapošljavanja mladih društvenih poduzetnika ili za njihov ostanak u sektoru
- ostali poticaji isto važni kao npr. financijske potpore i obrazovanje
- jasan strateški okvir za poticanje zapošljavanja mladih i razvoja društvenog poduzetništva
- zapošljavanje općenito poticano mjerama javne politike zapošljavanja mladih, ali aktivne politike tržišta rada u HR samo su samo djelomično učinkovite i prikladno ciljane i ne nude mjere prilagođene zapošljavanju u DP

DP kao mjesto zapošljavanja mladih

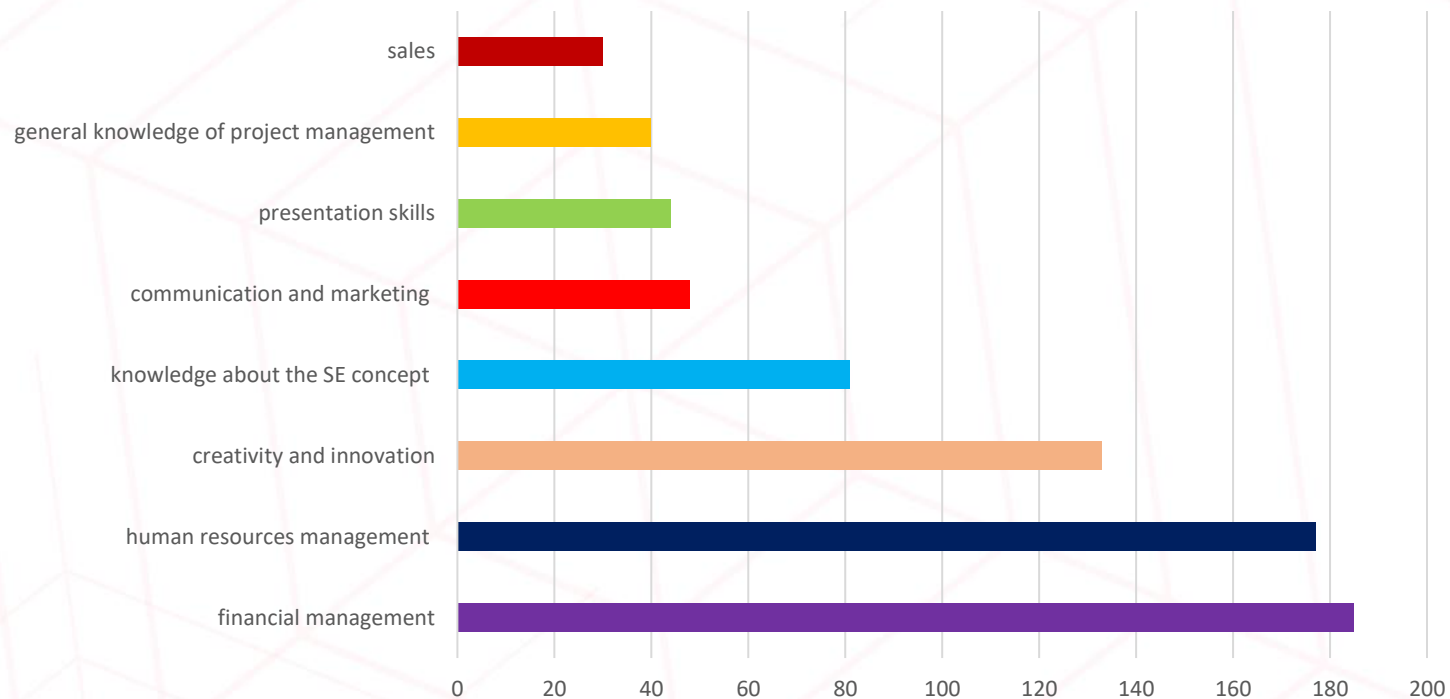
- DP su mladima ideološki privlačna
- ne nude stabilno i sigurno zapošljavanje
- 39,86% uglavnom ostaje na radnom mjestu 2-3 godine, a njih 36,77% 1-2 godine
- Šimleša, Bušljeta Tonković i Puđak (2018) - većina društvenih poduzeća u Hrvatskoj djeluje tek nekoliko godina - širi problem od samog zapošljavanja mladih

Veza obrazovanje i tržište rada

- formalno obrazovanje ne jamči spremnost diplomanata za tržište rada
- nedostatak iskustva - prepreka integraciji mladih na tržište rada
- mladi procjenjuju da obrazovni sustav nudi zastarjela znanja i metode rada (Majdak, Baturina, Berc 2021) - nedostaje povezanost s praktičnim vještinama
- vidljiva zainteresiranost studenata za temu DKU (Cajner Mraović i Pavlović 2019)
- iskustveno učenje - prednost na tržištu rada - povećanje sposobnosti rješavanja problema i komunikacijskih vještina; prenošenje apstraktnih koncepata u praktične aktivnosti; poboljšava vodstvo, poduzetničke i timske vještine te osjećaje o sebi; poboljšava kritičko i kreativno razmišljanje, kao i prezentacijske vještine i donošenje odluka te **povećava vjerojatnost zaposlenja diplomanata za čak 30%**
- napredak prema zapošljivosti mladih u HR - reforma obrazovnog sustava

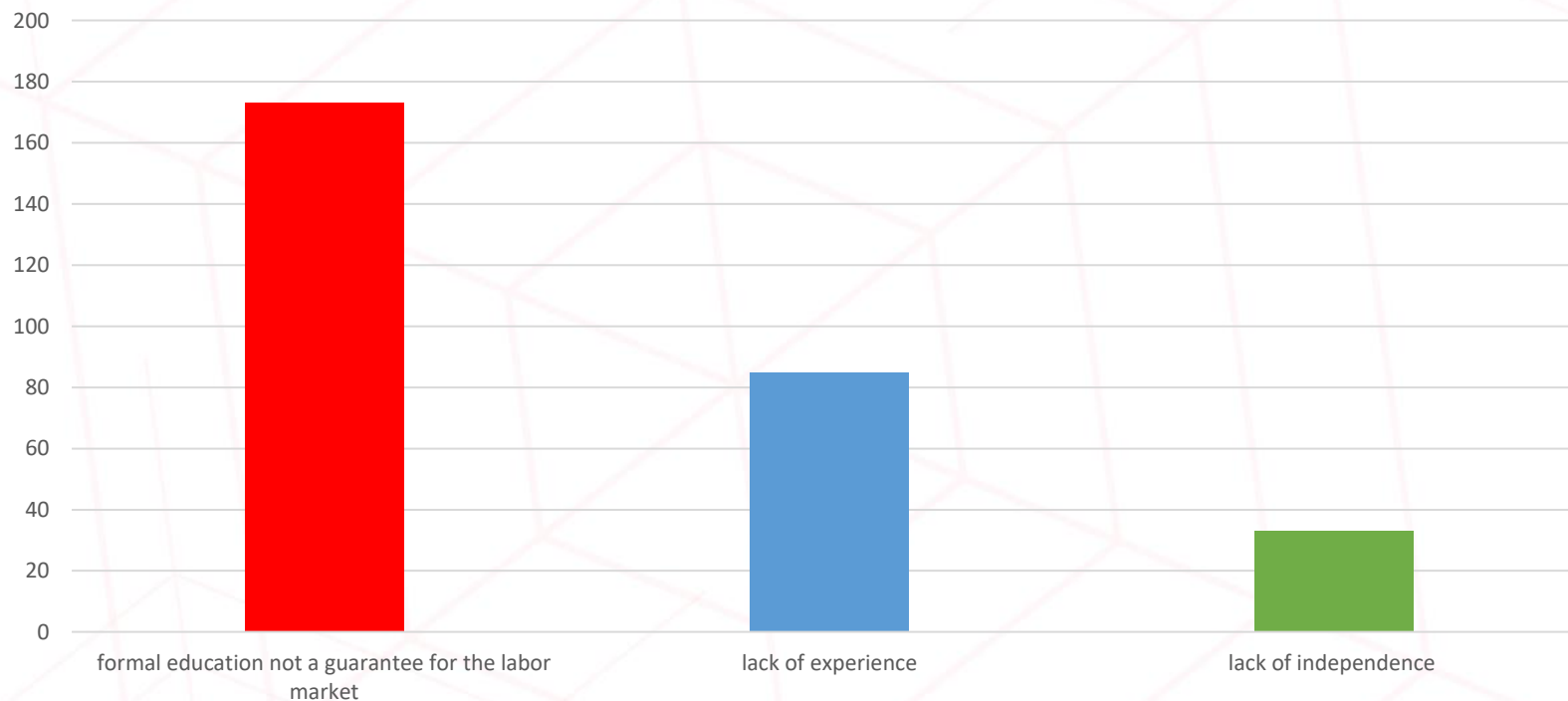
Ključne vještine/znanja koje nedostaju u DP

Lack of skills/knowledge in social entrepreneurship

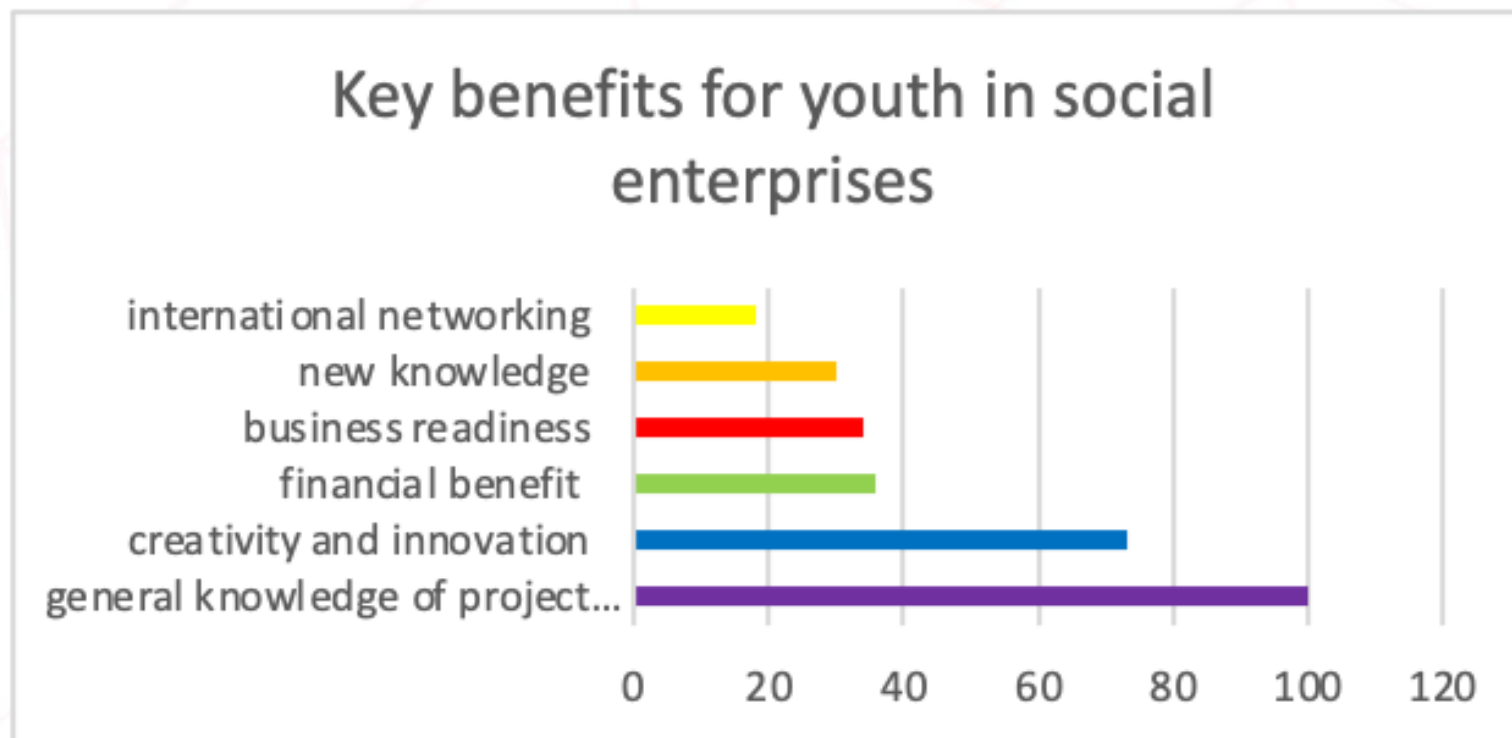

Nedostaci zapošljavanja mladih u DP

Key shortcomings for employing youth in SE

Prednosti koje mladi mogu ostvariti zapošljavanjem u DP

Smjernice za razvoj politika u području DP i mladih

1. mapiranje društvenih poduzeća;
2. jasan strateški okvir za poticanje zapošljavanja mladih i razvoja društvenog poduzetništva;
3. promicanje, vidljivost i razumijevanje koncepta društvenog poduzetništva među poduzetnicima i građanima;
4. reforma aktivnih politika tržišta rada, a što uključuje i reformu Hrvatskog zavoda za zapošljavanje;
5. reforma obrazovnog sustava

1. Mapiranje društvenih poduzeća

- nejasni podaci o broju DP u HR se uvelike razlikuju
- indicije da je i najveći broj (526) društvenih poduzeća iz tih istraživanja vjerojatno manji od realnog stanja, ali po nekim istraživanjima i veći!
- mapiranje - preduvjet za bilo kakve pomake u strateškom planiranju i javnim politikama u ovom području
- iako to nije nužno posao donositelja odluka, HR se i strateški opredijelila za razvoj DP-a kroz Strategiju - logično da su za daljnji razvoj potrebni jasni podaci
- broj samih DP nije dovoljan podatak, mapiranje treba uključiti i područja koja DP pokrivaju, pravni oblik, datum osnivanja, strukturu zaposlenih, prihode itd.
- **preduvjet i za politike zapošljavanja mladih**

2. Jasan strateški okvir za poticanje zapošljavanja mladih i razvoja DP

- nova Strategija treba voditi računa o mladima i njihovom zapošljavanju
- strateški okvir može povezati zapošljavanje mladih i u DP obzirom da istraživanja pokazuju da su mladi zainteresirani za koncepte DKU te da žude za iskustvenim metodama učenja
- strateški okvir se ne odnosi isključivo na politike tržišta rada - **integrirano planiranje i upravljanje** - obrazovne politike, politike za izjednačavanje mogućnosti za osobe s invaliditetom, politike borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti itd.

3. Promicanje, vidljivost i razumijevanje koncepta DP među poduzetnicima i građanima

- povećanje broja DP u HR može pozitivno utjecati na rješavanje društvenih problema
- razina poznavanja koncepta DP među građanima, ali i među samim poduzetnicima još uvijek na niskim razinama
- promicanje tog koncepta, njegova veća vidljivost i razumijevanje
- **s povećanjem društvene svijesti o DP-u, potencijalno se otvara veći broj DP, stvaraju se uvjeti za zapošljavanje mladih, a to onda može utjecati i na razvojne učinke za cijelo društvo**

4. Reforma aktivnih politika tržišta rada, a što uključuje i reformu HZZ-a

- iako postoje mjere javnih politika za zapošljavanje mladih i koje se koriste - upitna njihova stvarna vrijednost
- često više služe poslodavcima kao dodatni izvor prihoda, no ne i dugoročnom rješavanju problema nezaposlenosti mladih
- postojeće mjere su općeg tipa i nisu prilagođene zapošljavanju u DP
- prijedlog posebnih mjera obzirom da DP utječu na rješavanje širih društvenih problema
- samozapošljavanje mladih – još više pojednostaviti procedure i pravilno informirati mlade o mogućnostima osnivanja poduzeća
- potencijalne olakšice za mlade poduzetnike - problem nedostatka financijskih sredstava za osnivanje poduzeća

5. Reforma obrazovnog sustava

- DKU na fakultetima - više kao dobar primjer prakse, no ne i konstanta koja bi trebala postojati u obrazovnom sustavu
- obrazovnom sustavu kronično nedostaje iskustveno učenje, povezivanje teorije s praksom te usklađenost obrazovnih programa s potrebama na tržištu općenito
- rezultat: nedostatak vještina diplomanata koje su potrebne na tržištu rada
- nedostaje poticaja za talentirane učenike/mlade ljude, kao i za inovacije
- ima dobrih primjera prakse DKU i iskustvenog učenja - još uvijek nedovoljno
- sama reforma obrazovnog sustava nije isključivo predmet reforme obrazovanja - **integrirano** s gospodarskom reformom, reformom razvoja poduzetništva kao i poreznom reformom kako bi se stvorili uvjeti za zapošljavanje mladih
- obrazovna reforma ne samo u sustavu visokoškolskog obrazovanja, već i u sustavu SŠ, OŠ pa i vrtićkog sustava odgoja i obrazovanja
- promjena obrazovne paradigme općenito, kao i vrijednosti koje se njeguju u društvu

Hvala!

Daniela Angelina Jelinčić
daniela@irmo.hr